

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Evaluatie werking juridische eerstelijnsbijstand

Samenvatting

De juridische eerstelijnsbijstand verstrekt gratis advies door advocaten aan burgers die juridische vragen hebben. Op 1 januari 2022 trad de Vlaamse regelgeving over de juridische eerstelijnsbijstand in werking met het besluit van de Vlaamse Regering van 29 oktober 2021. Twee jaar later volgt een eerste evaluatie om na te gaan in welke mate de eerstelijnsbijstand haar doelen behaalt. De evaluatie toont aan dat de bijstand heel wat burgers bereikt, dat de commissies die de bijstand organiseren gestroomlijnder werken, dat er meer uniformiteit is qua dienstverlening voor de burger, en dat er door de nieuwe multidisciplinaire samenstelling van de commissies vanuit een bredere en meer integrale benadering naar juridische vragen en antwoorden wordt gekeken.

1. SITUERING

Het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand en het bijhorende besluit van de Vlaamse Regering van 29 oktober 2021 regelt de juridische eerstelijnsbijstand in Vlaanderen en Brussel. Dit nieuwe kader voorziet in een meer gestroomlijnde en geharmoniseerde organisatie van de juridische eerstelijnsbijstand en verbreedt de werking om vanuit een integrale benadering naar juridische vraagstukken te kijken. De commissies, die de bijstand organiseren, werden hiervoor multidisciplinair samengesteld uit verschillende juridische en welzijnsgerichte partners. Voordien werd de juridische eerstelijnsbijstand veel enger ingevuld en voerde elke commissie haar eigen koers met een versnipperde dienstverlening tot gevolg.

Na twee jaar wordt de vernieuwde werking geëvalueerd, zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering. Artikel 46 van het besluit voorziet namelijk dat de bevoegde minister van Justitie en Handhaving de werking van de commissies evalueert en deze voorlegt aan de Vlaamse Regering.

2. EVALUATIE NIEUWE WERKING VAN DE COMMISSIES

De werking van de commissies verloopt sinds de invoering van het Vlaamse regelgevende kader meer gestroomlijnd, meer multidisciplinair en is toegankelijker. In 2023 vonden heel wat burgers hun weg naar de dienstverlening en werden 39.574 juridische vragen beantwoord. De professionalisering, met een uniforme procedure voor erkenning van de commissies en hun nieuwe meerjarenplanning leidde tot een meer kwalitatieve werking en dienstverlening. De aanpak en toegankelijkheid van het aanbod verbeterde, mede dankzij een verbredingsoperatie bij de commissies. Voortaan bestaat bijna elke

commissie uit vertegenwoordigers van de balie én uit vertegenwoordigers van de samenwerkingsverbanden geïntegreerd breed onthaal – waarbinnen de OCMW, de centra voor algemeen welzijnswerk en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen de krachten bundelen – en vertegenwoordigers van de organisaties die met de meest kwetsbare doelgroepen werken of van andere, niet-commerciële organisaties die juridische bijstand verlenen. Vooral voor het bereiken van kwetsbare doelgroepen blijkt deze multidisciplinaire samenstelling belangrijk.

Na twee jaar tijd is de juridische eerstelijnsbijstand positief geëvolueerd en ook de komende jaren zal er aandacht zijn voor een zo toegankelijk en kwalitatief mogelijk aanbod. In de eerste plaats door de commissies te herstructureren om waar nodig krachten te bundelen en zo te komen tot efficiëntiewinsten. Daarnaast komt er een digitale module die de commissies ondersteunt bij de organisatie van de eerstelijnsbijstand. Deze applicatie zal ook voor burgers bereikbaar zijn als ze op zoek zijn naar laagdrempelige juridische informatie of telefonisch contact willen opnemen via één centraal nummer. Verder blijft de samenwerking met de tweedelijnsbijstand op de agenda en zal er bekeken worden of er nood is aan een overkoepelend voor doorverwijzing tussen beiden. Tot slot zal ook de registratie van gegevens verfijnd worden om nog beter zicht te krijgen op het aanbod en haar gebruikers en zal de vergoeding voor advocaten gelijkgetrokken worden tot één uniform tarief.

De globale resultaten van de evaluatie en de cijfergegevens van 2023 zijn bijgevoegd bij deze nota.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

Bijlage:

- Evaluatienota nieuwe werking van de commissies.